PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

МСФО 13 ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

МСФО 13 ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Защо е необходимо оценяването по справедлива стойност?

Определения

Справедлива стойност	цената, получена за продажбата на актив или платена за прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.

Определения

Справедлива стойност	цената, получена за продажбата на актив или платена за прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.
Активен пазар	пазар, на който сделките за даден актив или пасив се извършват с достатъчна честота и обем, така че се осигурява непрекъсната ценова информация.

Определения

Справедлива стойност	цената, получена за продажбата на актив или платена за прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.
Активен пазар	пазар, на който сделките за даден актив или пасив се извършват с достатъчна честота и обем, така че се осигурява непрекъсната ценова информация.
Най-изгоден пазар	Пазарът, на който след отчитането на разходите по сделката и траспортните разходи сумата, получена за продажбата на актива, е максимална или сумата, платена за прехвърлянето на пасива, е минимална.

Определения

Справедлива стойност	цената, получена за продажбата на актив или платена за прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.
Активен пазар	пазар, на който сделките за даден актив или пасив се извършват с достатъчна честота и обем, така че се осигурява непрекъсната ценова информация.
Най-изгоден пазар	Пазарът, на който след отчитането на разходите по сделката и транспортните разходи сумата, получена за продажбата на актива, е максимална или сумата, платена за прехвърлянето на пасива, е минимална.
Основен пазар	Пазарът с най-голям обем и ниво на дейност за дадения актив или пасив.

Определения

Разходен подход	Метод за остойностяване, който отразява актуалната сума, която би се изисквала, за да се замени годността на актива (често наричана текуща възстановителна стойност).

Определения

Разходен подход	Метод за остойностяване, който отразява актуалната сума, която би се изисквала, за да се замени годността на актива (често наричана текуща възстановителна стойност).
Приходен подход	Методи за остойностяване, които превръщат бъдещи суми (например парични потоци или приходи и разходи) в единна текуща (т.е. сконтирана) сума. Оценяването на справедливата стойност се определя въз основа на стойността, посочена от текущите пазарни очаквания за тези бъдещи суми.

Определения

Разходен подход	Метод за остойностяване, който отразява актуалната сума, която би се изисквала, за да се замени годността на актива (често наричана текуща възстановителна стойност).
Приходен подход	Методи за остойностяване, които превръщат бъдещи суми (например парични потоци или приходи и разходи) в единна текуща (т.е. сконтирана) сума. Оценяването на справедливата стойност се определя въз основа на стойността, посочена от текущите пазарни очаквания за тези бъдещи суми.
Подход на пазарните сравнения	Метод за остойностяване, който използва цени и друга полезна информация, генерирана от пазарни сделки с идентични или сравними (т.е. подобни) активи, пасиви или група активи и пасиви.

Признаване по справедлива стойност

Пример за признаване по справедлива стойност

Казус
Предприятие Х, което се занимава с брокерска и търговска дейност, купува стоки с цел бързата им продажба, за да печели от колебанията на цените и затова оценява стоките по справедлива стойност. През м. март предприятие Х закупува автомобил за 10 000 ВЕ от обявено в несъстоятелност предприятие. Автомобилът се купува с цел препродажбата му в бъдеще. При нормални бизнес условия подобен автомобил струва 12 000 ВЕ на пазара. Предприятие Х ще признае материалния запас по справедлива стойност от 12 000 ВЕ.

Пример за признаване по справедлива стойност

Казус
Предприятие Х, което се занимава с брокерска и търговска дейност, купува стоки с цел бързата им продажба, за да печели от колебанията на цените и затова оценява стоките по справедлива стойност. През м. март предприятие Х закупува автомобил за 10 000 ВЕ от обявено в несъстоятелност предприятие. Автомобилът се купува с цел препродажбата му в бъдеще. При нормални бизнес условия подобен автомобил струва 12 000 ВЕ на пазара. Предприятие Х ще признае материалния запас по справедлива стойност от 12 000 ВЕ.

Счетоводен запис
Dr. Материални запаси 12 000 ВЕ Cr. Каса 10 000 ВЕ Cr. Приход 2 000 ВЕ

Примери за отчитане на характеристиките на активи

Състояние и местоположение на активите

Примери за отчитане на характеристиките на активи

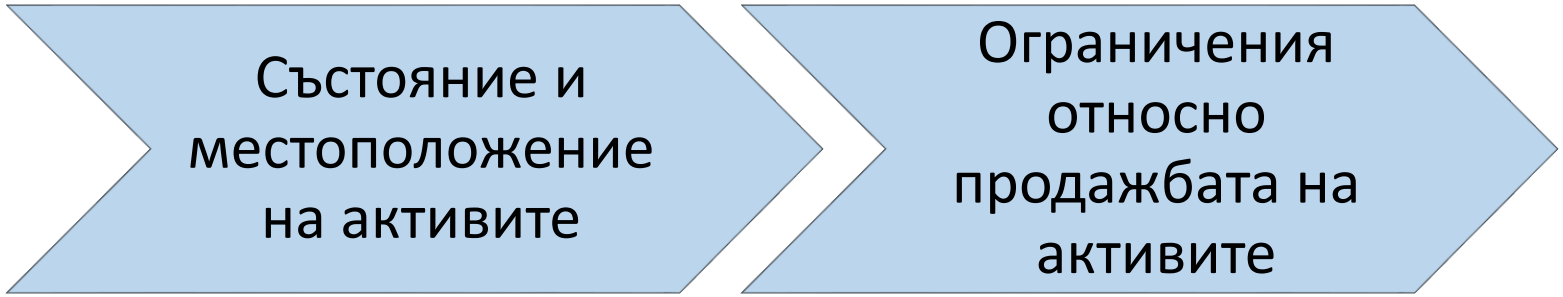

Примери за отчитане на характеристиките на активи

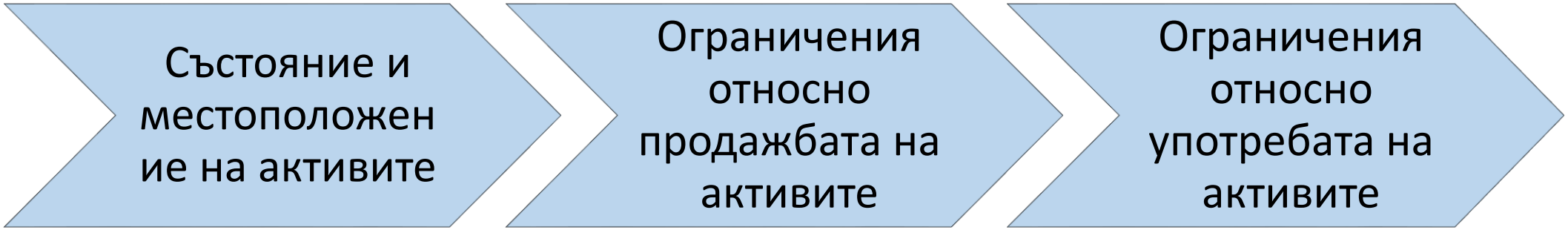

Техники за оценяване по справедлива стойност

Пазарен подход

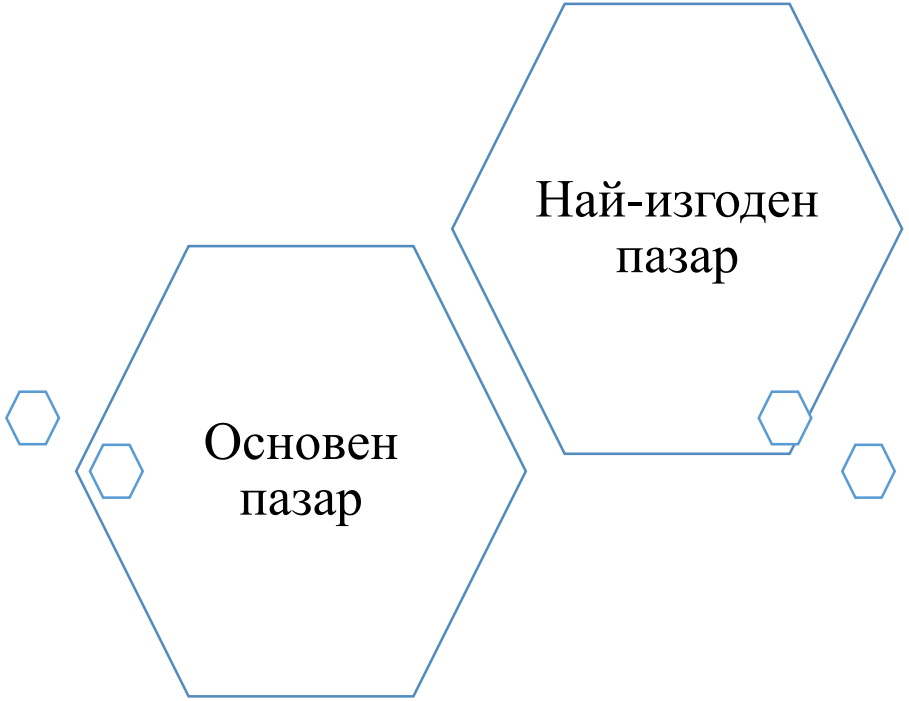

Пазарен подход

- Предприятието трябва да има достъп до основния (или най-изгодния) пазар към датата на оценяване.

Пазарен подход

- Предприятието трябва да има достъп до основния (или най-изгодния) пазар към датата на оценяване.
- Различните предприятия има различни дейности и затова могат да имат достъп до различни пазари и основният (или най-изгодният пазар) на един и същ актив или пасив.

Пазарен подход

- Предприятието трябва да има достъп до основния (или най-изгодния) пазар към датата на оценяване.
- Различните предприятия има различни дейности и затова могат да имат достъп до различни пазари и основният (или най-изгодният пазар) на един и същ актив или пасив.
- Следователно основният пазар се разглежда от гледна точка на конкретното предприятие и отчитайки възможностите му да продаде конкретни активи или да прехвърли конкретни пасиви.

Пазарен подход

- Цената на основния (или най-изгодния) пазар, използвана за оценяване на справедливата стойност на актива или пасива, не се коригира спрямо разходите по сделката.

Пазарен подход

- Цената на основния (или най-изгодния) пазар, използвана за оценяване на справедливата стойност на актива или пасива, не се коригира спрямо разходите по сделката.
- Разходите по сделката не са характеристика на даден актив или пасив, а по-скоро са специфични за сделката и се различават в зависимост от начина, по който предприятието сключва сделка за актив или пасив.

Пазарен подход

<u>Пример на основния пазар:</u>

Пазар	A	B
Цена, ВЕ	12 000	15 000
Транспортни разходи, ВЕ	2 000	3 000
Разходи по сделката, ВЕ	1 000	1 200

Пазарен подход

<u>Пример на основния пазар :</u>

Пазар	A	B
Цена, ВЕ	12 000	15 000
Транспортни разходи, ВЕ	2 000	3 000
Разходи по сделката, ВЕ	1 000	1 200

Справедливата стойност на актива е 12 000 ВЕ – 2 000 ВЕ = 10 000 ВЕ

Пазарен подход

Пример на най-изгодния пазар

Пазар	A	B
Цена, BE	12 000	15 000
Транспортни разходи, BE	2 000	3 000
Разходи по сделката, BE	1 000	1 200

Пазарен подход

<u>Пример на най-изгодния пазар</u>

Пазар	A	B
Цена, ВЕ	12 000	15 000
Транспортни разходи, ВЕ	2 000	3 000
Разходи по сделката, ВЕ	1 000	1 200

Нетната сума, получена на пазар А е 12 000 ВЕ – 2 000 ВЕ – 1 000 ВЕ = 9 000 ВЕ

Пазарен подход

Пример на най-изгодния пазар

Пазар	A	B
Цена, ВЕ	12 000	15 000
Транспортни разходи, ВЕ	2 000	3 000
Разходи по сделката, ВЕ	1 000	1 200

Нетната сума, получена на пазар А е 12 000 ВЕ – 2 000 ВЕ – 1 000 ВЕ = 9 000 ВЕ

Нетната сума, получена на пазар В е 15 000 ВЕ – 3 000 ВЕ – 1 200 ВЕ = 10 800 ВЕ

Пазарен подход

<u>Пример на най-изгодния пазар</u>

Пазар	A	B
Цена, ВЕ	12 000	15 000
Транспортни разходи, ВЕ	2 000	3 000
Разходи по сделката, ВЕ	1 000	1 200

Нетната сума, получена на пазар А е 12 000 ВЕ – 2 000 ВЕ – 1 000 ВЕ = 9 000 ВЕ

Нетната сума, получена на пазар В е 15 000 ВЕ – 3 000 ВЕ – 1 200 ВЕ = 10 800 ВЕ

Следователно най-изгоден е пазар В.

Справедливата стойност на актива е 12 000 ВЕ *(без да се вземат предвид транспортните разходи, които са 15 000 ВЕ – 3 000 ВЕ) при покупка на пазар (В).*

Разходен подход

Определяне на справедлива стойност по разходния подход

Казус	Предприятие X е закупило специфично производствено оборудване за 50 000 BE преди две години. Днес предприятието има нужда да определи справедливата стойност на производственото оборудване. Предприятието счита за подходящо да приложи подхода на разходите, тъй като на пазара няма аналог или подобен продукт и следователно пазарният подход не може да бъде приложен.

Определяне на справедлива стойност по разходния подход

Казус	Предприятие X е закупило специфично производствено оборудване за 50 000 ВЕ преди две години. Днес предприятието има нужда да определи справедливата стойност на производственото оборудване. Предприятието счита за подходящо да приложи подхода на разходите, тъй като на пазара няма аналог или подобен продукт и следователно пазарният подход не може да бъде приложен.
Оценяване на справедливата стойност	При поискване, Предприятие Z предоставя приблизителна оценка за това колко би струвало производството на подобно оборудване. Разходите за производство на такова оборудване биха били 60 000 ВЕ. Тази стойност обаче не може да се счита за справедлива стойност, тъй като стойността трябва да бъде коригирана за остаряване. Експертите от Предприятие X са определили, че оборудването трябва да бъде оценено на 65% от новия еквивалент. Следователно справедливата стойност е 39 000 ВЕ (60 000 ВЕ x 65%).

Справедлива стойност по приходния подход

Справедлива стойност по приходния подход

Техники на базата на настоящата стойност

Модел за ценообразуване на опции

Метод на допълнителната печалба, отчитана в рамките на повече от един период

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- **Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив**;

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив;
- **Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отчитат само факторите, свързани с оценявания актив или пасив**;

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив;
- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отчитат само факторите, свързани с оценявания актив или пасив;
- **Сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията, които съответстват на присъщите на паричните потоци рискове, за да се избегне двойното отчитане или неотчитането на въздействието на рисковите фактори**;

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив;
- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отчитат само факторите, свързани с оценявания актив или пасив;
- Сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията, които съответстват на присъщите на паричните потоци рискове, за да се избегне двойното отчитане или неотчитането на въздействието на рисковите фактори;
- Допусканията относно паричните потоци и сконтовите проценти трябва да са вътрешно последователни;

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив;
- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отчитат само факторите, свързани с оценявания актив или пасив;
- Сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията, които съответстват на присъщите на паричните потоци рискове, за да се избегне двойното отчитане или неотчитането на въздействието на рисковите фактори;
- **Допусканията относно паричните потоци и сконтовите проценти трябва да са вътрешно последователни**;

Техника за определяне на справедливата стойност на базата на настоящата стойност

- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията на пазарните участници при определянето на цената на даден актив или пасив;
- Паричните потоци и сконтовите проценти трябва да отчитат само факторите, свързани с оценявания актив или пасив;
- Сконтовите проценти трябва да отразяват допусканията, които съответстват на присъщите на паричните потоци рискове, за да се избегне двойното отчитане или неотчитането на въздействието на рисковите фактори;
- Допусканията относно паричните потоци и сконтовите проценти трябва да са вътрешно последователни;
- **Сконтовите проценти трябва да са в съответствие с основните икономически фактори на паричната единица на паричните потоци.**

Определяне на справедливата стойност по приходния подход

Казус	**Предприятие Х закупува производствено оборудване на стойност 50 000 ВЕ на изплащане за две години. Плащанията се извършват един път годишно и са на стойност 25 000 ВЕ с включена лихва. Годишният лихвен процент е 3%.**
Справедлива стойност на активите	$\text{HHC} = \frac{25{,}000}{(1+0.03)^1} + \frac{25{,}000}{(1+0.03)^2} = 47{,}836.74\text{BE}$
Справедлива стойност на текущата част от нетекущи пасиви	$\text{HHC} = \frac{25{,}000}{(1+0.03)^1} = 24{,}271.84\ \text{BE}$

Определяне на справедливата стойност по приходния подход

Казус	**Предприятие Х закупува производствено оборудване на стойност 50 000 ВЕ на изплащане за две години. Плащанията се извършват един път годишно и са на стойност 25 000 ВЕ с включена лихва. Годишният лихвен процент е 3%.**
Справедлива стойност на активите	$\text{ННС} = \frac{25{,}000}{(1+0.03)^1} + \frac{25{,}000}{(1+0.03)^2} = 47{,}836.74\text{ВЕ}$
Справедлива стойност на текущата част от нетекущи пасиви	$\text{ННС} = \frac{25{,}000}{(1+0.03)^1} = 24{,}271.84\ \text{ВЕ}$
Записи в счето-водния журнал към датата на придобиването	***Запис*** Dr. Материални активи (оборудване) 47 836.74 ВЕ Cr. Нетекущи пасиви 23 564.90 ВЕ Cr. Текущи пасиви 24 271.84 ВЕ

Йерархия на справедливата стойност

Ниво 1

- Цена на активен пазар

Йерархия на справедливата стойност

Ниво 1

- Цена на активен пазар

Ниво 2

- Цени на активни пазари на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не са активни.

Йерархия на справедливата стойност

Ниво 1

- Цена на активен пазар

Ниво 2

- Цени на активни пазари на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не са активни.

Ниво 3

- Цена на базата на допускания след оценка на рисковете за участниците

Йерархия на справедливата стойност

Йерархия на справедливата стойност

Ниво	Обяснение
Ниво 1	На това ниво се определя: • основният пазар на актива или пасива, а ако няма основен пазар – най-изгодният пазар; • дали предприятието може да сключи сделка за актива или пасива на цената на този пазар към датата на оценяване.

Йерархия на справедливата стойност

Ниво	Обяснение
Ниво 2	Когато активите или пасивите имат определен (договорен) срок, на това ниво трябва да може да бъдат наблюдавани по същество за пълния срок на актива или пасива следните хипотези: • обявени цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; • обявени цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не са активни; • хипотези, различни от обявените цени, които могат да се наблюдават за актива или пасива.

Йерархия на справедливата стойност

Ниво	Обяснение
Ниво 3	Ненаблюдаемите хипотези за даден актив или пасив на това ниво се използват за оценяване на справедливата стойност дотолкова, доколкото релевантни наблюдаеми хипотези не са на разположение. По този начин се позволява оценяването при ситуации, при които е налице малка, ако изобщо има някаква, активност на пазара за актива или пасива към датата на оценяване. Ненаблюдаемите хипотези отразяват следователно допусканията, с които пазарните участници биха си служили при ценообразуването на актив или пасив, включително допускания за риска. Свързаните с риска допускания включват вътрешноприсъщия риск както на даден метод за оценяване на справедливата стойност (например модел на ценообразуване), така и на хипотезите при метода за остойностяване.

Каква информация се оповестява за ползвателите на финансовите отчети?

- **Първо, предприятието трябва да оповести информация за активите и пасивите, оценени по справедлива стойност на периодична или непериодична основа в отчета за финансовото състояние след първоначалното признаване, в това число методите за остойностяване и хипотезите, използвани за изготвянето на тези оценки.**
- Второ, предприятието трябва да оповести информация а повтарящите се оценки на справедливата стойност, при които са използвани значими ненаблюдаеми хипотези (от 3-то ниво) - въздействието от оценката върху печалбата или загубата или върху друг всеобхватен доход за периода.

Каква информация се оповестява за ползвателите на финансовите отчети?

- Първо, предприятието трябва да оповести информация за активите и пасивите, оценени по справедлива стойност на периодична или непериодична основа в отчета за финансовото състояние след първоначалното признаване, в това число методите за остойностяване и хипотезите, използвани за изготвянето на тези оценки.
- **Второ, предприятието трябва да оповести информация а повтарящите се оценки на справедливата стойност, при които са използвани значими ненаблюдаеми хипотези (от 3-то ниво) - въздействието от оценката върху печалбата или загубата или върху друг всеобхватен доход за периода**.

Пример

Пазар	A	B	C	D
Цена, ВЕ	100 000	110 000	90 000	98 000
Разходи по сделката, ВЕ	12 000	12 000	11 500	11 000
Транспортни разходи, ВЕ	3 000	2 000	4 500	5 000

Пример

Структура на разходите	Материали, BE	Труд, BE	Изпитания, BE	Общо, BE
Доставчик Z	60 000	15 000	12 000	87 000
Доставчик X	70 000	20 000	8 000	98 000

Пример

Пазар	A	B	C	D
Изчисляване на нетната сума за оборудването, CU	100 000 - 12 000 – 3 000 = **85 000**	110 000 - 12 000 – 2 000 = **96 000**	90 000 - 11 500 – 4 500 = **74 000**	98 000 - 11 000 -5 000 = **82 000**

На пазар B справедливата стойност на оборудването е 108 000 BE (112 000 CU - 2 000 CU), без да се отчитат разходите по сделката.

Пример

- По разходния подход е установено, че стойността на оборудването варира от 87 000 ВЕ до 98 000 ВЕ. Знаейки, че оборудването е практически неизползвано, не се отчита амортизация.

	Разходен подход	Пазарен подход (пазар В)
Стойност на оборудването, ВЕ	87 000 ВЕ – 98 000 ВЕ	108 000 ВЕ

Пример

- По разходния подход е установено, че стойността на оборудването варира от 87 000 ВЕ до 98 000 ВЕ. Знаейки, че оборудването е практически неизползвано, не се отчита амортизация.

	Разходен подход	Пазарен подход (пазар В)
Стойност на оборудването, ВЕ	87 000 ВЕ – 98 000 ВЕ	108 000 ВЕ

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union